

Ўзбекистон Республикаси
адлия вазирининг
2020 йил 24 февралдаги
43-ум-сон буйруғига
1-ИЛОВА

**Ўзбекистон Республикаси адлия органлари ва муассасалари
ходимларининг одоб-ахлоқ
ҚОИДАЛАРИ**

1 боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Қоидалар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Давлат бошқаруви органлари ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари ходимларининг одоб-ахлоқ намунавий қоидаларини тасдиқлаш тўғрисида” 2016 йил 2 мартдаги 62-сон қарорига мувофиқ ишлаб чиқилган бўлиб, Адлия вазирлиги тизимиға кирувчи барча ташкилотлар (кейинги ўринларда – адлия органлари ва муассасалари) ходимларининг касбий одоб-ахлоқининг нормалари, тамойиллари ва хизматдаги хулқ-атворининг қоидаларини белгилайди.

2. Мазкур Қоидалар хуқуқбузарликнинг олдини олишга, улар содир этилишининг сабаб ва шарт-шароитларини бартараф этишга, ходимларни юксак хуқуқий онг, Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва бошқа норматив-хуқуқий хужжатларига қатъий риоя қилиш руҳида тарбиялашга йўналтирилган.

3. Адлия органлари ва муассасалари ходимлари мазкур Қоидаларнинг талабларига риоя этишлари шарт. Мазкур Қоидаларни билиш ва уларга риоя қилиш мажбурияти эгаллаб турган лавозими ва бажарадиган ишининг ҳусусиятидан қатъи назар адлия органлари ва муассасаларининг барча ходимларига тадбиқ этилади.

4. Адлия органлари ва муассасаларида манфаатлар тўқнашувини бошқариш доирасида амалга ошириладиган чора-тадбирлар Адлия вазирлиги тизимида манфаатлар тўқнашувини бошқариш тўғрисидаги низомда белгиланган.

5. Адлия органлари ва муассасалари ходимларида мазкур Қоидалар, касбий хулқ-атвор ёки адлия органлари ва муассасаларида тартиб-таомиллар

билинмаси ёки адлия муассасаси ва (ёки) Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш бўлумига, шунингдек, “1008 ишонч телефони”га маслаҳат сўраб мурожаат қилишлари мумкин.

2-боб. Асосий терминлар ва тушунчалар

6. Мазкур Қоидаларда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

яқин қариндошлар – қариндош ёки қуда томондан қариндош бўлган шахслар, яъни ота-она, туғишиган ва ўгай ака-ука ва опа-сингиллар, эр-хотин, фарзанд, шу жумладан фарзандликка олингандлар, бобо, буви, неваралар, шунингдек эр-хотиннинг ота-онаси, туғишиган ва ўгай ака-ука ва опа-сингиллари;

уруг-аймоқчилик – ходимнинг умумий аждодга эга бўлган муайян қариндошга мансублиги асосида учинчи шахсларга субъектив, илтифотли ва нохолис муносабатда бўлиш тарзидаги шахсий манфаати;

манфаатлар тўқнашуви – шахсий (бевосита ёки билвосита) манфаатдорлик адлия органлари ва муассасалари ходимнинг мансаб ёки хизмат мажбуриятларини лозим даражада бажаришига таъсир кўрсатаётган ёхуд таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ҳамда шахсий манфаатдорлик билан адлия органлари ва муассасаларининг хукуқлари ва қонуний манфаатлари ўртасида қарама-қаршилик юзага келаётган ёки юзага келиши мумкин бўлган вазият;

коррупция – шахснинг ўз мансаб ёки хизмат мавқеидан шахсий манфаатларини ёхуд ўзга шахсларнинг манфаатларини кўзлаб моддий ёки номоддий наф олиш мақсадида қонунга хилоф равишда фойдаланиши, худди шунингдек бундай нафни қонунга хилоф равишда тақдим этиш;

коррупцияга оид хукуқбузарлик – коррупция белгиларига эга бўлган, содир этилганлиги учун Ўзбекистон Республикаси қонун хужжатларида жавобгарлик назарда тутилган қилмиш;

контрагент – адлия органлари ва муассасалари билан шартномавий муносабатларга киришган ҳар қандай юридик ёки жисмоний шахс, меҳнат муносабатлари бундан мустасно;

ходимнинг шахсий манфаатдорлиги – адлия органлари ва муассасалари ходими томонидан ўз хизмат вазифаларини бажариш чоғида унинг яқин қариндоши ёки ходимга алоқадор бўлган шахслар томонидан ходимнинг мансаб ёки хизмат мажбуриятларини лозим даражада

бажаришига таъсир қилиши мумкин бўлган пул маблағлари, моддий ёки номоддий қимматликлар, бошқа мол-мулқ, бойлик ва имтиёзлар кўринишида шахсий наф олиш имконияти (шахсий, ижтимоий, молиявий, сиёсий ва бошқа тижорат ёки нотижорат манфаатлари);

маҳаллийчилик – шахсни фақатгина қариндошлиги (қариндошини ҳамма билиши ёки машҳурлиги ва унинг жамоатчилик тан олганлиги) ва бундай шахснинг ҳокимият ваколатига эга бўлган органлардаги қариндошларининг хизмат мавқеи сабабли лавозимга қўйиладиган малака талабларини ҳисобга олмасдан ишга ёллаш, ротация қилиш ҳамда лавозимга тайинлаш;

непотизм (таниш-билишчилик) – ўзининг яқин қариндошлари ёки дўстларига асосиз имтиёзлар бериш мақсадида ҳокимиятдан фойдаланиш ва (ёки) таъсир ўтказиш, бироқ қўйидаги вазиятлар билан чекланиб қолмаслик: яқин қариндошлари ва (ёки) дўстларига асосиз мукофотлар ҳисоблаш, адлия органлари ва муассасалари манфаатлари зарарига яқин қариндошлари ва дўстларини ишга қабул қилиш ва лавозимга тайинлаш;

ҳомийлик – ён босиш, қулай меҳнат шароитларини яратиб бериш шаклида адлия органи ва муассасаси ходимини юқорироқ лавозимдаги ходим томонидан ҳимоя қилиниши;

адлия органлари ва муассасалари ходими – адлия органлари ва муассасалари билан меҳнат муносабатларига киришган шахс;

фаворитизм – адлия органи ва муассасаси ходими бир шахс ёки бир гурух шахслар манфаатларини бошқа шахс ва (ёки) шахслар гурухи манфаатларидан устун қўйиш, шу билан бирга, адлия органлари ва муассасаларида кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш, лавозими бўйича кўтариш, мукофотларни ҳисоблаш ва давлат мукофотларига тавсия қилиш, меҳнат таътиллари бериш ёки санаториялар ва хориж сафарларига юбориш, мурожаатларни кўриб чиқиш навбатини, шунингдек, иш вақти ва навбатчилик графикларини белгилаш шулар жумласидандир.

3-боб. Хизматдаги хулқ-атворнинг асосий тамойиллари ва қоидалари

7. Адлия органлари ва муассасалари ўз хизмат мажбуриятларини қўйидаги тамойиллар асосида бажаришлари шарт:

қонунийлик – адлия органлари ва муассасалари ходимлари Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига сўзсиз риоя қиладилар ҳамда

ўз хизмат мажбуриятларини мансаб йўриқномалари, меҳнат шартномалари, ички хужжатлар ва Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига мувофик бажарадилар;

фуқароларнинг хуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларининг устуворлиги – фуқароларнинг хуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари адлия органлари ва муассасаларининг олий қадрияти бўлиб ҳисобланади. Адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари фуқароларнинг хуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатлари бузилишига йўл қўймайдилар ва қонунбузарлик бўлган ҳолларда уларни тиклашга кўмаклашадилар;

ватанпарварлик ва хизмат бурчига содиқлик – адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари ўз фаолиятини маънавий ва ватанпарварлик қадриятлари, Ватанга садоқат, хизмат бурчига содиқлик асосида жамиятнинг адлия органлари ва муассасаларига бўлган талабини ифодалаган ҳолда амалга оширадилар. Адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари ўз хизмат бурчларини шахсий хайрихоҳлик, ўз манфаатлари ва мафкуравий қарашларидан қатъи назар бажарадилар;

давлат ва жамият манфаатларига садоқат – адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари ўз хизмат мажбуриятларини вижданан бажаришга ҳамда давлат ва жамият манфаатларини кўзлашга тўсқинлик қиласиган шахсий манфаатдорлиги таъсири билан боғлиқ ҳар қандай ҳаракатлардан ўзларини тийишлари лозим;

адолат, ҳалоллик ва холислик – адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари адлия органлари ва муассасаларига мурожаат қилган барча шахсларга нисбатан адолатли, ҳалол ва холис муносабатда бўлишни таъминлайдилар;

профессионаллик ва компетентлилик – адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари адлия органлари ва муассасаларининг асосий қадрияти бўлиб ҳисобланади, уларнинг малакаси, ишончи, эзгу нияти, ҳамкорлиги ва жамоавий руҳи қўйилган мақсадларга эришиш ҳамда адлия органлари ва муассасаларини такомиллаштириш имконини беради. Адлия органлари ва муассасалари ходимлари профессионаллик, бенуқсон ишchanлик обрўси, жамоада қулай маънавий ва руҳий муҳитни яратишда ёрдам бериш, шунингдек, ҳамкаслари билан самарали билим ва тажриба алмашишни таъминлаши мажбурийдир;

самарадорлик ва тежамкорлик – адлия органлари ва муассасалари ўз фаолияти самарадорлигини оширишни, жумладан, эришилиши жамият ва давлат фаровонлигини ошириш имконини берадиган стратегик вазифалардан бири сифатида ички бошқарув, фуқаролар, ташкилотлар ва давлат органлари билан ўзаро алоқалар тизимини такомиллаштириш, инновацион технологияларни тадбиқ этиш ва бошқа йўллар билан доимий равишда кўриб чиқадилар. Адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари, ўз навбатида, адлия органлари ва муассасаларининг мулкига, ўзининг ва бошқа ходимларнинг вақтига масъулият ва эҳтиёткорлик билан ёндашадилар.

4-боб. Ўзига бўйсунувчи ходимларнинг ахлоқий хулқ-атворини шакллантиришда адлия органлари ва муассасаларининг роли

8. Адлия органлари ва муассасаларининг раҳбарлари ходимларнинг ахлоқий хулқ-атворини шакллантиришда қуйидагиларга мажбурдирлар:

ўз мансаб мажбуриятларини бажаришда мазкур Қоидаларда белгиланган ахлоқ нормалари ва тамойилларга сўзсиз риоя қилинишида шахсий намуна кўрсатиш;

адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари билан ўзаро муносабатларда ҳалол бўлиш, уларнинг таклифлари, ғоялари, талаблари ва шикоятларига ўз вақтида жавоб бериш;

камситишига оид сиёсатга йўл қўймаслик ва ходимларга меҳнатга ҳақ тўлаш ва хизмат бўйича қўтарилишида тенг ҳуқуқ ва имкониятларга кафолат бериш;

ходимларга уларнинг хаёти ва соғлиғига зарар етказмайдиган шароитларни яратиш;

адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари билан муносабатларини узоқ муддатли ҳамкорлик қилиш, мақсадлар умумийлиги, ўзаро манфаатларни ҳурмат қилиш ва ҳисобга олиш, ижтимоий шериклик асосида ўрнатиш;

манфаатлар тўқнашувини олдини олиш ва ҳал қилиш бўйича ўз вақтида бирламчи чораларни кўриш;

коррупцияни олдини олиш, шунингдек, коррупцияга қарши курашишда фаол қатнашадиган ходимларни ҳимоя қилиш ва рағбатлантириш бўйича чоралар кўриш;

вазифалар доирасини аниқ белгилаб олиш ва бўйсунувчи ходимлар ўртасида уларнинг мансаби ва касбий лаёқатидан келиб чиқиб тақсимлаш, ходимларнинг лавозим мажбуриятлари доирасидан четга чиқадиган вазифаларни бермаслик;

ходимни асосиз равишда рағбатлантириш ва лавозим бўйича кўтарилишига йўл қўймаслик, шунингдек, гайрихуқуқий харакатларга эътибор бермасликка қарши чоралар қўриш (масалан, ходимлар томонидан

ўз фаолиятидаги камчиликларни бартараф этиш учун етарли даражада чоралар қўрилмаслиги);

ходимларни мажбурий меҳнатда, жумладан, шаҳар худудларини ободонлаштиришда, мавсумий қишлоқ хўжалиги ишларида, металл қолдиқларини йиғишида, шунингдек, бошқа мавсумий тадбирларда қатнашишларини олдини олиш (тегишли ташкилот худудида Ўзбекистон Республикаси Президенти ёки Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори билан хавфсизлик стандартларига қатъий риоя қилинган ҳолда ихтиёрий шанбалик ташкил этилган ҳоллар бундан мустасно);

адлия органлари ва муассасаларининг ходимларини самарали бошқариш, улар томонидан адлия органлари ва муассасаларининг мол-мулки ва молиявий ресурслари билан эҳтиёткор ва тежамкор муносабатда бўлишларини кузатиш;

ўзига бўйсунувчи ходимлар томонидан мазкур Қоидалар бузилишини олдини олишга бўлган ҳаракатсизлиги учун жавоб бериш.

9. Адлия органлари ва муассасаларининг раҳбарлари, шунингдек, адлия органлари ва муассасаларидаги бўлим ва бошқармалар бошлиқлари ўзига бўйсунувчи ходимлар билан муносабатларда профессионал, ҳалол ва адолатли хулқ-автор намунаси бўлиши, қулай иш муҳитини яратиши ҳамда адлия органлари ва муассасаларида ижобий маънавий-психологик муҳитни шакллантиришга қўмаклашишлари лозим.

10. Адлия органлари ва муассасаларининг раҳбарлари, шунингдек, адлия органлари ва муассасаларидаги бўлим ва бошқармалар бошлиқлари непотизм, фаворитизм, маҳаллийчилик, ҳомийлик, уруғ-аймоқчилик ва бошқа белгиларга қўра ходимларни ёллаш, ротация қилиш, лавозимга тайинлаш, рағбатлантириш ёки жазолаш, шунингдек, уларга бошқача субъектив муносабатда бўлишга йўл қўймасликлари керак.

5-боб. Адлия органлари ва муассасалари ходимларининг ахлоқ нормалари ва қоидаларга риоя қилиш бўйича мажбуриятлари

11. Адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари ўз хизмат мажбуриятларини бажаришда қўйидагиларга мажбурдирлар:

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунлари, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталари қарорларига риоя қилиш, Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармонлари, қарорлари ва фармойишлари, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва фармойишлари, Адлия вазирлиги Ҳайъати қарорлари, адлия вазирининг буйруқлари, адлия органлари ва муассасаларининг ички идоравий ҳужжатларини бажариш;

ўз хизмат мажбуриятларини вижданан ва профессионал даражада бажариш;

юқори турувчи давлат органлари ва мансабдор шахслари томонидан ўз ваколати доирасида қабул қилинган фармойишларни ўз вақтида ва сифатли ижро этиш;

ўз фаолиятини қонунчилик ва ички ҳужжатларда белгиланган компетенция доирасида амалга ошириши;

ўз хизмат мажбуриятларини бажараётганда фуқаролар ва бошқа шахсларни камситмаслик, улар таъсиридан ўз мустақиллигини сақлаб қолиш, фуқаролар ҳуқуқлари, мажбуриятлари ва қонуний манфаатларини ҳисобга олиш;

хизмат мажбуриятларини бажаришга тўсқинлик қилиши ёки уларни бажаришда бирон-бир шахсий, мулкий ёки бошқа манфаатларга тааллуқли бўлиши мумкин бўлган ҳаракатлардан ўзини тийиш;

хизмат мажбуриятларини самарали бажариш учун зарур бўлган билим ва кўникмаларни доимий асосда ошириш;

ўз ваколатларидан давлат органлари, бошқа ташкилотлар ёки улар мансабдор шахслари фаолиятига ноқонуний аралashiш мақсадида фойдаланмаслик;

турли этник, ижтимоий групкалар ва конфессияларининг маданий ва бошқа хусусиятларини ҳисобга олиб, ижтимоий барқарорлик, миллатлар ва конфессиялараро тутувликка кўмаклашган ҳолда Ўзбекистон

Республикаси ва бошқа мамлакатлар халқларининг урф-одатлари ва анъаналарини ҳурмат қилиш;

ходимлар томонидан ўз хизмат мажбуриятларини вижданан бажаришига шубҳа уйғотиши мумкин бўлган хулқ-автордан ўзини тийиш ва ўз обрўси ёки адлия органлари ва муассасаларининг нуфузини таҳдид остига олиши мумкин бўлган вазиятларни олдини олиш;

эгаллаб турган лавозими, жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ва ижтимоий мавқеидан қатъи назар, юқори даражада маънавий-ахлоқий сифатларга эга бўлиш, ҳамкасларига, фуқароларга ва бошқа учинчи шахсларга ҳурмат, хушмуомалалик ва хайриҳоҳлик билан муносабатда бўлиш;

адлия органлари ва муассасаларининг иши тўғрисида жамоатчиликни хабардор қилиш юзасидан оммавий ахборот воситалари вакиллари фаолиятига ҳурмат билан муносабатда бўлиш, шунингдек, белгиланган тартибда ишончли маълумотларни олишга қўмаклашиш;

маҳфий ахборотдан факат хизмат мақсадларида фойдаланиш, шунингдек, маҳфий ахборот ва шахсий маълумотларни нобуд қилиш, йўқотиши, ўзгартириш, ошкор қилиш, заар етказиш, рухсатсиз фойдаланиш хавфидан тегишли даражада ҳимоя қилинишини таъминлаш;

ҳақоратли, ҳурматсиз ва камситувчи хулқ-атворда бўлишга, шунингдек, адлия органлари ва муассасалари ва (ёки) улар ходимларининг обрўсига путур етказадиган зўравонлик ёки ёлғон миш-мишларни тарқатилишига йўл қўймаслик;

ўз хизмат мажбуриятларини бажараётганда хизмат хоналари, давлат мулки, моддий-техник базадан ҳамда адлия органлари ва муассасалари бошқа мулкидан факат хизмат мақсадларида фойдаланиш;

хатлар ва хизмат хабарларини етказиш ва олишнинг адлия органлари ва муассасаларида белгиланган қоидаларига риоя қилиши;

қонунбузарлик содир этишга ундан ўзига мурожаат қилган ҳолатлар, шунингдек, адлия органлари ва муассасаларининг бошқа ходимлари томонидан содир этилган ва ўзига маълум бўлган ҳар қандай қонунбузарлик фактлари ҳақида ўз раҳбари ёки бошқа ваколатли шахсларни зудлик билан хабардор қилиш;

адлия органлари ва муассасаларининг янги ва бошқа ходимларига зарур амалий ва услубий ёрдам кўрсатиш, ҳамкасларини уларнинг касбий интилишларида қўллаб-қувватлаш;

мехнат интизомига риоя қилиш ва иш вақтидан самарали фойдаланиш;

иш жойида ва (ёки) ўз хизмат мажбуриятларини бажаришда алкоголь, гиёхванд ва бошқа тақиқланган воситаларни истеъмол қилишдан, шунингдек, иш жойида алкоголь ёки гиёхванд воситалар таъсирида бўлиш ҳолатидан воз кечиш;

ҳамкаслари ва бошқа шахслардан танқидни тўғри қабул қилиш, шунингдек, холис эътиrozлар бўлганда хулқ-атвор моделини ўзгартириш;

берилган вазифаларни бажаришга ижбоий таъсир кўрсатадиган тинч эмоционал ҳолатда бўлиш.

12. Сиёсий, иқтисодий мақсадга мувофиқлик, шунингдек, шахсий ва бошқа субъектив сабаблар ходим томонидан мазкур Қоидалар талабларини бузишга асос бўлиб ҳисобланмайди.

13. Мехнат шартлари ва хизмат туридан келиб чиқиб, ходимнинг ўз хизмат мажбуриятларини бажаришида ташки кўриниши фуқаролар томонидан оммавий ҳокимиятни ҳурмат қилишга кўмаклашиши, умумқабулқилинган иш услугига мувофиқ бўлиши ва расмийлик, камтарлик ва интизомлиликни алоҳида таъкидлаши лозим.

14. Ходимлар ишдан бўш вақтларида умумқабул қилинган ахлоқ нормаларига риоя қилишлари ва ахлоққа зид келувчи хулқ-атвордан ўзларини тийишлари керак.

6-боб. Совғалар ва иш муомаласида меҳмондўстлик белгилари

15. Адлия органлари ва муассасалари ходимларига ходим ўз хизмат мажбуриятларини бажариш билан боғлиқ ҳолда жисмоний ва юридик шахслардан бирон-бир совға ёки иш муомаласида меҳмондўстликнинг белгилари, қарз, кафолатлар, кафилликлар, мукофотлар шаклида рағбатлантириш воситаларини, нақд пул маблағлари ёки уларнинг эквиваленти, қимматли қоғозлар кўринишида моддий ёрдам қабул қилиш тақиқланади.

16. Адлия органлари ва муассасалари ходимлари томонидан бошқа адлия органлари ва муассасалари ходимларига уларнинг шахсий байрамлари (туғилган кун, фарзандининг туғилиши, Ватан ҳимоячилари куни, Халқаро

хотин-қизлар куни)да берилган, хизмат мажбуриятларини бажариши билан боғлиқ бўлмаган совғалар ходимнинг шахси билан боғлиқ совғалар деб тан олинади.

17. Бундай совғаларни беришда қуидаги талабларга риоя қилиш лозим:

совғалар адлия органлари ёки муасасаларининг камидаги уч нафар ходимлари иштироқида берилиши;

совға бериш табрик нутқи билан бирга бўлиши керак, унда совға беришга сабаб бўлган воқеа ўзининг аниқ ифодасини топган бўлиши;

совғанинг умумий қиймати (барча соликлар ва йигимларни ҳисобга олган ҳолда) 5 (беш) базавий ҳисоблаш миқдоридан ошмаслиги;

адлия органи ва муассасасининг битта ходими бошқа ходимга совға учун сарфлайдиган харажат суммаси, ҳар бир ҳолатда 1 (битта) базавий ҳисоблаш миқдордан ошмаслиги керак.

18. Совғаларни қабул қилишнинг қонунийлигига ҳар қандай шубҳалар пайдо бўлганда ходим Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш Сиёсати қоидалари билан танишиб чиқиши ва Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш бўлимига маслаҳат сўраб мурожаат қилиши мақсадга мувофиқ.

19. Совғалар ва иш муомаласида меҳмондўстлик белгиларини олиш ва бериш Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш Сиёсати билан тартибга солинади.

7-боб. Коррупцияга қарши курашиш

20. Адлия органлари ва муассасалари коррупцияни унинг ҳар қандай шакли ва намоён бўлишида қабул қилмайди.

21. Коррупцияга “мутлақо тоқатсизлик” тамойилига таянган ҳолда адлия органлари ва муассасаларининг барча ходимларига пора берувчининг манфаатларини кўзлаб ҳаракат қилиши ёки ҳаракатсизлиги учун бевосита ёки билвосита, шахсан ёки учинчи шахслар орқали пора, яъни пуллар, қимматбаҳо қофозлар, бошқа мол-мулкни, мулкий тавсифдаги хизматларни беришни талаб қилиш, товламачилик қилиш, ваъда ва пора бериш (ёки) олишда воситачилик қилиш, расмиятчиликларни соддалаштириш учун тўловларни олиш, шахс томонидан пора олиш ёки ҳукуққа хилоф бошқа

мақсадларда ўз хизмат мавқеидан ноқонуний фойдаланиши қатъий тақиқланади.

22. Адлия органлари ва муассасаларида коррупцияга қарши курашиш бўйича қабул қилинган тамойиллар ва талаблар Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш Сиёсатида мустахкамланган.

8-боб. Одоб-ахлоқ комиссияси

23. Мазкур Қоидалар, шунингдек, умумқабул қилинган одоб-ахлоқ нормалариға риоя этилиши масалаларини кўриб чиқиш учун адлия органлари ва муассасаларида одоб-ахлоқ комиссиялари ташкил этилади.

24. Одоб-ахлоқ комиссиялари ҳар бир адлия органлари ва муассасаларида қабул қилинган одоб-ахлоқ комиссияси тўғрисидаги низомлар, мазкур Қоидалар ҳамда адлия органлари ва муассасалари раҳбарларининг буйруқлари асосида фаолият олиб боради.

25. Одоб-ахлоқ комиссиялари Ўзбекистон Республикаси адлия органлари ва муассасалари ходимларининг одоб-ахлоқ қоидалари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги тизимида манфаатлар тўқнашувини бошқариш тўғрисидаги низомнинг бузилиши билан боғлик масалаларни:

адлия органи ёки муассасаси раҳбарининг кўрсатмаси бўйича;

хизмат текшируви натижаларига кўра;

ўз ташаббуси билан;

адлия органлари ва муассасалари ходимларидан, шунингдек, адлия органлари ва муассасалари билан алоқа каналлари орқали келиб тушган ахборот асосида кўриб чиқади.

26. Адлия органлари ва муассасалари ходимлари томонидан мазкур Қоидалар бузилганда ёки бузилишида шубҳа пайдо бўлганида ушбу вазиятларни кўриб чиқиш бўйича ваколат (функция)ларни масъул бўлинмалар ўртасида тақсимлаш қуидаги тартибда амалга оширилади:

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги тизимида манфаатлар тўқнашувини бошқариш тўғрисидаги низомда белгиланган тартибда ҳал қилинмаган манфаатлар тўқнашуви аниқланганда, бу вазият Одоб-ахлоқ комиссияси томонидан Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш бўлими билан биргалиқда кўриб чиқилади;

коррупцияга оид ҳуқуқбузарлик ёки коррупциявий хавф-хатар мавжуд бўлган вазиятлар аниқланганда, улар Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш бўлими томонидан қўриб чиқилади;

совғалар ва иш муомаласида меҳмондўстлик белгиларига оид қоидалар бузилганида, ушбу вазиятлар Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш бўлими томонидан қўриб чиқилади;

Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш бўлими Одоб-ахлоқ комиссияси билан биргаликда, агар қоидабузарликлар нафақат мазкур Қоидаларга, балки Одоб-ахлоқ комиссияси мажлисларида Адлия вазирлиги тизимида коррупцияга қарши курашиш бўлимининг иштироки бевосита назарда тутилган адлия органлари ва муассасаларининг бошқа ички ҳужжатларига тегишли бўлса, мазкур Қоидаларни бузиш фактлари ва хавф-хатарларини қўриб чиқади.

Мазкур бандда назарда тутилмаган бошқа ҳолларда ушбу Қоидалар талабларининг бузилиши Одоб-ахлоқ комиссияси томонидан қўриб чиқилади.

9-боб. Одоб-ахлоқ соҳасида қонунбузарликлар ҳақида хабарлар

27. Адлия органлари ва муассасалари ходимлари ва бошқа шахсларда адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари ҳаракатларининг қонунийлиги ва (ёки) ахлоқийлигида шубҳа пайдо бўлганда, одоб-ахлоқ қоидаларининг бузилишида эҳтимол тутилган ёки уларни содир этилганланлиги факти бўйича асосли гумони бўлганда, бу ҳақда адлия органлари ва муассасаларининг мавжуд алоқа қаналлари орқали хабар беришлари мумкин.

28. Адлия органлари ва муассасалари ўз ваколатлари ва мавжуд имкониятлари доирасида қонунбузарлик ҳақида ишончли ахборот берган шахснинг махфийлигини таъминлайдилар, Ўзбекистон Республикаси қонунчилигида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно.

29. Адлия органлари ва муассасалари ўз ходимларининг манфаатларини ҳимоя қиласи ва қасос олиш, жумладан, ишдан бўшатиш, лавозимини пасайтириш, камситиши, адлия органлари ва муассасаларининг бошқа ходимининг шубҳали хулқ-атвори ёки мазкур Қоидалардаги одоб-ахлоқ нормалари ва тамойилларини бузиш эҳтимоли ҳақида ихтиёрий хабар берган ходимларни таъкиб қилишга йўл қўйилмаслигига кафолат беради.

30. Мазкур Қоидаларнинг бузилиши ҳақидаги хабарлар қуйидаги алоқа каналлари орқали берилиши мумкин:

адлия органлари ва муассасаларининг ходимлари учун – “1008” телефони ёки бевосита Кадрлар бошқармаси (бўлими)га;

адлия органлари ва муассасалари ходимларининг телефонларига ҳамда девонхонага;

жисмоний ва юридик шахсларга – “1008” телефони ёки адлия органлари ва муассасаларининг бошқа телефонларига;

“@anticorbot” Telegram-каналига ҳамда адлия органлари ва муассасаларининг бошқа Telegram-каналларга.

31. Адлия органлари ва муассасаларининг алоқа каналларига келиб тушган барча хабарлар масъул бўлинма/адлия органи ва муассасасининг мансабдор шахси томонидан қонунчилик ва адлия органи ва муассасасининг ички ҳужжатларига мувофиқ холисона ва ўз вақтида кўриб чиқилади.

32. Кўриб чиқишга, шунингдек, аноним тарзда (фақат адлия органлари ва муассасаларининг Telegram-канали орқали) йўлланган хабарлар ҳам қабул қилинади. Аноним бўлиб қолишни истаган арз қилувчи бундай ҳолда кўйидагиларга рози бўлади:

адлия органлари ва муассасалари келиб тушган хабарга жавоб бериш учун у билан боғдана олмайдилар;

адлия органлари ва муассасалари зарур қўшимча маълумот олиш имкони бўлмаганлиги туфайли хабарни тўлиқ ва ҳар томонлама текшира олмайдилар.

33. Адлия органлари ва муассасаларининг ходими томонидан била туриб ёлғон маълумот берилиши мазкур Қоидаларнинг бузилиши ва ғайриахлоқий хулқ-атвор намунаси сифатида қаралади, бундай шахс эса қонунчилик ҳамда адлия органлари ва муассасалари ички идоравий ҳужжатларга мувофиқ жавобгарликка тортилиши мумкин.

34. Алоқа каналларининг иши ва олинган хабарларни кўриб чиқиши/қайта ишлаш тартиби тўғрисидаги батафсил маълумот Адлия вазирлигига коррупциявий ҳаракатлар ҳақида хабар бериш учун алоқа каналларидан келиб тушган хабарларни қабул қилиш ва қайта ишлаш регламентида ҳамда адлия органлари ва муассасаларининг шунга ўхшаш ички ҳужжатларида акс эттирилган.

10-боб. Мазкур Қоидаларни бузганлик учун жавобгарлик

35. Ходимлар томонидан мазкур Қоидаларга риоя қилиш муҳим қасбий компетенция сифатида қаралади ва бошқа мезонлар қаторида лавозимини күтариш, фаолиятини баҳолаш ва ҳ.к.ларга хизмат қилади.

36. Адлия органлари ва муассасалари ходимининг обод-ахлоқ стандартларига содиклик аттестацияда, юқори турувчи ва бошқа лавозимларга тайинлаш учун кадрлар захирасини тайёрлашда инобатга олинади.

37. Адлия органлари ва муассасаларининг ходими томонидан мазкур Қоидаларнинг бузилиши уни қонунчиликда белгиланган тартибда жавобгарликка тортишга асос бўлиши мумкин.

11-боб. Қайта қўриб чиқиш ва ўзгартириш киритиш тартиби

38. Амалдаги норматив-хуқуқий ҳужжатлар ва хуқуқни қўллаш амалиёти, адлия органлари ва муассасаларининг тамойиллари ва талабларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилганда мазкур Қоидалар адлия органлари ва муассасаси раҳбарининг буйруғига асосан қайта қўриб чиқилиши ва янгиланиши лозим.